

KOLM MEEST UITAMAS

JEROME K. JEROME

Inglise keelest tõlkinud Eda Koppel

Algupärand:
JEROME K. JEROME,
THREE MEN ON THE BUMMEL
Published in Pinguin Popular Classics 1994

Tõlge eesti keelde © Eda Koppel ja Kirjastus Pegasus 2017

Tõlkinud Eda Koppel
Toimetanud Liia Merino
Küljendanud ja kaane kujundanud Ivi Piibeht

Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas

ISBN 978-9949-620-34-0

pegasus.ee

I

KOLM MEEST VAJAVAD VAHELDUST – ANEKDOOT, MIS NÄITAB
PETTUSE SAATUSLIKKU TAGAJÄRGE – GEORGE’I MORAALNE
ARGUS – HARRISEL ON MÖTTEID – LUGU VANAST MEREKARUST
JA KOGENEMATUST PURJETAJAST – SÜDAMLIK LAEVAMEESKOND –
PURJETAMISE OHTLIKKUS, KUI PUHUB MAATUUL – PURJETAMISE
VÕIMATUS, KUI TUUL PUHUB MERELT – ETHELBERTHA
VAIDLUSHIMU – JÕE NIISKUS – HARRIS PAKUB
VÄLJA JALGRATTAMATKA – GEORGE MÖTLEB TUULEST –
HARRIS SOOVITAB SCHWARZWALDI – GEORGE MÖTLEB TÕUSUDELE
– HARRISE IDEE KÜNGASTE VALLUTAMISEKS – PROUA HARRISE
VAHELESEGAMINE.

„See, mida me vajame, on vaheldus,” ütles Harris.

Sel hetkel avanes uks ja proua Harris pistis pea ukse vahelt sisse, teatades, et Ethelbertha oli saatnud ta meelde tuletama, et me ei tohi Clarence’i pärast koju hiljaks jääda. Ma kaldun arvama, et Ethelbertha on laste pärast mõttetult närviline. Tegelikult ei olnud lapsega midagi halvasti. Ta oli veetnud hommiku koos tädiga väljas ja kui ta juhtus igatsevalt kondiitriäri vaateakna poole vaatama, astus tädi koos temaga sinna sisse ning ostis talle kreemisaiu ja kohupiimakooke, kuni laps teatas, et on söönud piisavalt ja keeldus viisakalt, kuid kindlalt, veel ühte söömast. Loomulikult söi ta lõunalauas vaid pudingi ja Ethelbertha arvas, et ta on millegipärast haigestunud. Proua Harris lisis, et meie endi pärast oleks parem, kui me ka ise varsti üles tuleksime, sest vastasel korral jääme ilma preili

Murieli versioonist „Hullu Kübarsepa teejoomisest” „Alice’ist imedemaal”. Muriel on Harrise teine laps. Oma kaheksa aasta kohta on ta tark ja intelligentne laps, kuid mina eelistan teda tõsistes osades. Me ütlesime, et lõpetame oma sigaretid ja tuleme otsekohe, anudes, et ta ei laseks Murielil enne meie tulekut alustada. Ta lubas last tagasi hoida nii kaua kui võimalik ja lahkus. Niipea, kui uks oli sulgunud, võttis Harris kokku oma katkestatud lause.

„Te ju teate, mida ma silmas pean,” ütles ta. „Täielikku muutust.”

Küsimus oli nüüd selles, kuidas seda saada.

George pakkus välja ärireisi. See oli selline soovitus, mida vaid George oskas pakkuda. Poissmehe arvates ei tea abielunaine sedagi, kuidas mitte jääda auruteerulli alla. Ma tundsin kunagi ühte noort meest, inseneri, kes arvas, et ta võib sõita „äriajus” Viini. Tema naine tahtis teada, millistes äriasjades? Mees ütles, et tema kohus on minna vaatama, kuidas töötavad Austria kaevandused ja teha sellest ettekanne. Naine ütles, et tuleb koos temaga, sest ta oli sedasorti naine. Mees püüdis tema mõtet maha laita, öeldes, et kaevandus ei ole koht ilusa naise jaoks. Naine ütles, et teab seda isegi ja tal ei ole kavatsustki mehele alla kaevandusšahti järgneda, ta saadab abikaasa hommikul tööle ning lõbustab end tema tagasitulekuni, külastades Viini kauplusi ja ostes endale igasuguseid asju. Pärast selle mõtte väljakäimist ei teadnud mees enam eriti hästi, kuidas sellest välja tulla ja kümme pikka suvepäeva külastas mees Viini läheduses asuvaid kaevandusi ning kirjutas õhtuti ettekandeid, mille naine posti pani ja tema töökohta saatis, ehkki neid seal ei vajatud.

Ma pidin kurvastusega mõtlema, et nii Ethelbertha kui ka proua Harris olid sedasorti naised ja et mitte korrata sellist „äri”, pidime jätma selle hädaolukorraks.

„Ei,” ütlesin mina. „See asi peab olema siiras ja mehelik. Ma ütlen Ethelberthale, et olen tulnud järeldusele, et mees ei väärtusta kunagi õnne, mis on alati temaga koos. Ma pean talle ütlema, et omaenda väärtuste hindama õppimiseks – ja ma tean, et neid peab hindama, kavatsen ma end temast ja lastest vähemalt kolmeks nädalaks eemale rebida. Ma ütlen talle,” jätkasin mina Harrise poole pöördudes, „et see olid sina, kes tuletas mulle meelde kohustust olla lugupeetav, et sina oled see, kellele me võlgneme ...”

Harris pani klaasi kiirustades käest.

„Vanapoiss, kui sul midagi selle vastu ei ole,” katkestas ta mind, „siis tegelikult ma ei taha, et sa seda teeksid. Ta räägiks sellest minu naisele ja see ei teeks mind õnnelikuks, kui saan tasu asja eest, mida ma ei vääri.”

„Aga sa väärid seda,” käisin ma peale. „See oli sinu ettepanek.”

„Sina olid see, kes andis mulle idee,” segas Harris end veelkord vahele. „Sa ütlesid, et mehe elu ei tohi muutuda rutiiniks ja et murdumatu kodukord ummistab aju.”

„Ma rääkisin üldiselt,” selgitasin mina.

„Mulle tundus see väga tabavana,” ütles Harris, „ja ma mõtlesin seda Clarale sõna-sõnalt korrata. Ma tean, et ta peab sinust väga lugu. Ma olen kindel, et ...”

„Me ei riskeeri sellega,” katkestasin teda omakorda. „See on delikaatne asi ja ma näen väljapääsu. Me ütleme, et see oli George'i idee.”

Mõnikord märkan ma ebameeldivusega, et George'is puudub loomupärane abivalmidus. Võiks arvata, et ta tahaks oma kahte vana sõpra taolise olukorra lahendamisel aidata, kuid selle asemel ta keeldub sellest.

„Kui te seda teete,” ütles George, „siis teatan mina neile, et minu algne plaan oli korraldada pidu laste ja kõigi jaoks. Ma

kutsun oma tädi ja me üürime Normandia rannikul vana armsa lossi, kus on eriti sobilik kliima õrna tervisega lastele ja seal saab piima, mida te Inglismaal iialgi ei saa. Ma lisan veel, et tegite selle ettepaneku maha, väites, et meil oleks omaette lõbusam.”

George'i-suguse mehega suheldes on lahkus asjatu, sa pead jääma enesele kindlaks.

„Tee seda,” ütles Harris, „ja mis minusse puutub, siis ma nõustun sinu pakkumisega. Me võtame selle lossi. Sina tood kohale oma tädi ja ma tahan seda näha, et me veedame seal kuu aega. Lapsed armastavad sind väga, J. ja mina oleme nende jaoks eikeegi. Sa lubasid õpetada Edgari kala püüdma ja sina oled see, kes peab mängima metsaelukaid. Muriel ja Dick ei räägi möödunud pühapäevast saadik muust kui jõehobust. Me peame metsas piknikke, meid on seal kokku üksteist ja õhtuti on muusika ja ettelugemised. Murielil on juba kuus näidendit peas ja ehk sa juhtumisi tead, et lapsed on kiired õppima.”

George taganes, sest ta pole eriti julge, aga ta ei teinud seda eriti meeldivalt. Ta ütles, et me oleme alatud argpüksid ning piisavalt valelikud, et laskuda sellise alatuseni. Ta lisis, et tema ei saa sinna midagi parata ja kui ma ei kavatse üksinda tervet pudelit punaveini tühjaks juua, siis ehk võiksin ma temalegi klaasikese loovutada. Ta lisis veel midagi ebaloogilist, et tegelikult ei tähendanud see midagi, mõlemad, nii Ethelbertha kui ka proua Harris, on mõistlikud naised, kes hindavad teda ega jää hetkekski uskuma, et see ettepanek on temalt tulnud.

See väike vahejuhtum lahenes, aga jäi küsimus: „Milline muutus?”

Harris, nagu tavaliselt, oli mere poolt. Ta ütles, et teab ühte jahti, just sellist, millega me ise hakkama saaksime ning me ei vajaks mingeid looderdavaid, oma kohustustest kõrvalehii-livaid, saamatuid meremehi, kes toovad kaasa vaid lisakulutusi ja välistavad igasuguse romantika. Vaja on vaid osavat poissi

ja paat lausa lendab. Me teadsime seda jahti ja ütlesime talle seda; me olime Harrisega selle peal juba olnud. See rohetas ja haises seisnud vee järgi ning ükski teine lõhn ei suutnud seda kõrvaldada ja tavaline merehais selle vastu ei saa. „Limehouse Hole'il” ei ole kohta, kuhu vihma eest varju minna, sest salong on kümme korda neli jalga ja poole sellest on enda alla võtnud pliit, mis laguneb tükkideks, kui hakkad selle alla tuld tegema. Pesta tuleb tekil ja sinu käterätik lendab üle parda just sel hetkel, kui sa vannist välja astud. Harris ja poiss teevad ära kõik huvitavad tööd: purjede rehvimise, pingutamise, lahti laskmise ja kallutamise – kõik sellised asjad, jättes mulle ja George'ile kartulite koorimise ja nõude pesemise.

„Olgu,” ütles Harris, „võtame siis korraliku jahi koos kapteniga ja teeme kõike stiilselt.”

Ma olin ka selle vastu. Ma teadsin sellist kaptenit, tema arusaama purjetamisest ja avamerel seilamisest, nii et ta saab olla ühenduses oma naise ja perekonnaga, rääkimata tema lemmiklõbumajast.

Aastaid tagasi, kui ma olin noor ja kogenematu, üürisin ise jahi. Sellesse rumalusse tõukasid mind kolm asjaolu: mul oli ootamatult vedanud, Ethelbertha oli avaldanud igatsust mereõhu järele ja just järgmisel hommikul sattus klubis mulle pihku „Spordimehe” number, kus ma märkasin järgnevat kuulutust:

PURJETAJATELE. Harukordne võimalus. 28tonnine jaht „Võrukael”. Omanik, kes on sunnitud ootamatult ära sõitma, on valmis välja üürima oma suurepäraselt varustatud „mehundi” nii lühemaks kui ka pikemaks perioodiks. Kaks kajutit ja salong; „Woffenkoffi” pianiino, uus vaskvann. Tingimused: 10 gini nädalas. Pöörduda Pertwee & Co, Bucklersbury 3A.

See oli nagu vastus minu palvetele. „Uus vaskvann” ei pakkunud mulle huvi, sest see väike pesemine, mida me vajasime, võis oodata ... Seevastu „Woffenkoffi” pianino kõlas ahvatlevalt. Ma kujutlesin Ethelberthat õhtuti sellel mängimas, midagi sellist, kus ka laevameeskond peale väikest harjutamist võiks koorina kaasa laulda, sel ajal kui meie liikuv kodu hüpleb nagu „Merchunt” üle hõbedaste lainete.

Ma võtsin voorimehe ja sõitsin otse aadressil Bucklersbury 3A. Härra Pertwee oli vähenõudliku väljanägemisega härrasmees, kellele kuulus silmatorkamatu kontor kolmandal korrusel. Ta näitas mulle akvarelli „Võrukaelast”, jaht lausa lendas tuules. Tekk oli ookeani suhtes 95kraadise nurga all. Pildil ei olnud laeva tekil ühtegi inimolendit; ma oletan, et nad olid seal ära libisenud. Ma ei kujuta ette, kuidas keegi seal oleks suutnudki püsida, kui ta muidugi ei olnud just sinna naelutatud. Ma näitasin seda ka agendile, kes sellest hoolimata selgitas, et pilt kujutab „Võrukaela” kihutamas võidu poole Medway karikavõistlusel. Härra Pertwee meelest oli enesestmõistetav, et ma tean sellest võistlusest kõik ja nii ei tahtnud ma esitada ühtegi küsimust. Ilmnes, et pildiraami ääres olevad kaks täpikest, mida ma alguses olin pidanud koideks, kujutasid selle kuulsusrikka võidupurjetamise teise ja kolmanda koha võitjaid. Foto, mis kujutas jahti Gravesendi ääres ankrus seismas, ei olnud küll nii muljetavaldav, aga sisendas enam kindlust. Ma sain kõigile oma pärimistele rahuldavad vastused ja üürisin jahti kaheks nädalaks. Härra Pertwee ütles, et mul oli õnne, et tahtsin seda vaid kaheks nädalaks; hiljem tuli mul temaga nõustuda, sest see aeg sobis suurepäraselt järgmise soovijaga. Kui ma oleksin soovinud seda kolmeks nädalaks, oleks ta olnud sunnitud mulle ära ütlema.

Leping sõlmitud, küsis härra Pertwee minult, kas mul on silmapiiril mõni kapten. See, et mul ei olnud, oli samuti

õnneasi. Kõik ümberringi tundus minu õnneks pöörduvat. Härra Pertwee oli kindel, et ma ei saaks teha õigemast asja, kui võtta härra Goyles, kes on praegu teenistuses ja suurepärase kapteni, nagu härra Pertwee mulle kinnitas. Mees, kes tunneb merd paremini kui oma naist ja kes kunagi hätta ei jää.

Oli veel varajane hommik ja jaht asus Harwichis. Ma lahkusin kell kolmveerand üksteist Liverpool Streetilt ja kella üheks olin juba tekil vestlemas härra Goylesiga. Ta oli tüse ja isaliku moega mees. Rääkisin talle oma mõttest, milleks oli vallutada kauged Hollandi saared ja seejärel hiilida Norra poole. Ta ütles: „Jaa-jah, härra” ning tundus olevat sellest reisist päris innustunud, lisades, et hakkab seda isegi nautima. Kui me jõudsime toidumoonaga varustamise küsimuseni, innustus ta veelgi enam. Ma pean tunnistama, et härra Goylesi poolt soovitatud toidukogus üllatas mind. Kui me oleks elanud Drake'i ja Hispaania armaada ajal, oleksin ma teda kahtlustanud milleski illegaalses. Igatahes naeris ta oma isalikul moel ja veenis mind, et me ei pinguta üle. Kõik, mis üle jääb, jagab meeskond omavahel ja viib koju, sest nii tundus kombeks olevat. Mulle näis, et ta varustab oma meeskonda talveks, aga ma ei tahtnud näida ihnena ega öelnud seetõttu midagi. Ka tema soovitatud alkoholikogus üllatas mind. Mina leppisin kokku selles hulgas, mida arvasin meid vajavat ja härra Goyles hoolitses meeskonna eest. Ma pean tema kohta ütlema, et ta mõtles oma meestele.

„Härra Goyles, ma ei tahaks korraldada mingit orgiat,” käisin ma välja.

„Orgiat?” vastas härra Goyles. „Miks nad ei võiks võtta tilgakest õhtuse tee kõrvale.”

Ta selgitas mulle, et tema motoks on: „Palka head mehed ja kohtle neid hästi.”

„Head töötavad teie heaks paremini,” ütles härra Goyles, „ja tulevad teinekordki.”

Mina isiklikult ei tahtnud, et nad teine kord tagasi tuleksid. Ma hakkasin tundma nende suhtes vastumeelsust veel enne, kui olin neid näinud. Ma arvasin, et tegemist on ahnete õgar-dite kambaga, aga härra Goyles oli nii kindel ja rõõmsameelne ning mina nii kogenematu, et ta sai seegi kord oma tahtmise. Ta lubas samuti, et kontrollib isiklikult, et midagi ei raisataks.

Ma lubasin tal ise meeskonna valida. Ta ütles, et saab hak-kama kahe mehe ja poisiga. Kui ta vihjas toidumoonu ja jookide korraldamisele, arvasin ma, et teeb allahindluse, kuid võimalik, et ta rääkis jahiga purjetamisest.

Koduteel astusin ma läbi oma rätsepa juurest ja tellisin endale valge kübaraga purjetamisülikonna, mille nad lubasid kiiresti ja õigeks ajaks valmis õmmelda. Seejärel läksin ma koju ja rääkisin Ethelberthale, mida ma olin teinud. Tema rõõmu varjutas vaid üks pisiasi – kas rätsep jõuab ka tema kostüümi õigeks ajaks valmis? See oli nii naiste moodi.

Meie mesinädalad, mis ei toimunud väga palju aega enne seda, olid olnud kuidagi napivõitu ning seetõttu otsustasime, et ei kutsu kedagi kaasa ja oleme jahil vaid omaette. Ma olen taevani tänulik, et me nii otsustasime. Esmaspäeval panime oma riided kokku ja asusime teele. Mul ei ole meeles, mida Ethelbertha kandis, aga mis iganes see siis ka polnud, näis see veetlevana. Minu enda ülikond oli tumesinine, kaunistatud kitsa valge tressiga, mis minu enda arvates oli väga efektne.

Härra Goyles võttis meid vastu tekil ja ütles, et lõuna on valmis. Ma pean tunnistama, et Goyles oli saanud oma teenis-tusse väga peene koka. Meeskonna teiste liikmete võimekust ei olnud mul võimalust hinnata, aga tuleb nentida, et puhkeaja järgi otsustades oli tegemist väga lõbusa meeskonnaga.

Minu mõte oli selline, et niipea, kui mehed on oma lõu-nasöögi lõpetanud, võiksime me hiivata ankru, samas, kui mina Ethelbertha seltsis sigarit nautides ja reelingule nõjatudes

jälgin, kuidas kodumaa valged rannakaljud märkamatuult horisondi taha kaovad. Meie Ethelberthaga viisime oma osa programmist täide ja ootasime tekil omaette.

„Tundub, et neil ei ole kusagile kiiret,” ütles Ethelbertha.

„Kui nad söövad neljateist päeva jooksul ära poolegi sellest toidust, mis on laeval,” ütlesin mina, „kulub neil iga lõunasöögi peale päris palju aega. Parem kui me neid tagant ei kiirusta, või nad ei saa hakkama veerandigagi sellest.”

„Nad on vist magama läinud,” ütles Ethelbertha pisut hiljem. „Varsti on teeae käes.”

Nad olid tõesti väga vaiksed. Ma läksin ja hüüdsin laevatreppilt kapten Goylesi. Hüüdsin teda kolm korda ja siis ilmus ta aeglaselt nähtavale. Ta näis olevat palju paksem ja vanem, võrreldes korraga, kui ma teda viimati nägin ja tal oli suus kustunud sigar.

„Kapten Goyles, kui te olete valmis,” ütlesin mina, „siis me stardime.”

Kapten Goyles võttis sigari suust.

„Me ei hakka täna minema,” vastas ta, „teie loal muidugi, härra.”

„Miks, mis siis täna lahti on?” küsisin mina. Ma teadsin, et meremehed on ebausklikud sellid ja mõtlesin, et võib-olla peetakse esmaspäeval sõidu alustamist halvaks endeks.

„Päeval ei ole viga midagi,” vastas kapten Goyles. „Ma pean silmas hoopis tuult. Tundub, et see ei kavatse niipea suunda muuta.”

„Kas me tahame, et ta muudaks suunda?” küsisin mina. „Mulle tundub, et see puhub just sealt, kust peab. Me oleme allatuult.”

„Jaa-jah,” vastas kapten Goyles. „All on just õige sõna, all me ka oleksime, Jumala kaitse all, kui me sellele loodaksime. Vaadake, härra,” selgitas kapten minu üllatuse peale, „see on

see, mida me nimetame maatuuleks ja võib öelda, et see puhub otse maalt eemale.”

Kui ma sellele mõtlema hakkasin, oli mehel õigus. Tuul puhus maa poolt.

„Öösel võib see muutuda,” lisas kapten Goyles palju lootusrikkamalt. „Igatahes, see ei ole ohtlik ja laev sõidab hästi.”

Kapten Goyles pani sigari tagasi suhu ning mina pöördusin tagasi ahtrisse ja selgitasin Ethelberthale, mis on viivituse põhjuseks.

„Kui tuul ei puhuks maalt,” ütles Ethelbertha, „siis puhuks see merelt ja saadaks meid tagasi kalda poole. Minu arvates puhub praegu just see tuul, mida me vajame.”

Ma ütlesin: „See tuleb sinu kogenemastusest, kullake. Sulle tundub, et puhub just see tuul, mida me vajame, aga see ei ole nii. Me nimetame seda „maatuuleks” ja maatuul on alati väga ohtlik.”

Ethelbertha tahtis teada, miks on maatuul väga ohtlik.

Tema vaidlushimu tegi mind millegipärast pahaseks. Võib-olla vihastas minu innukat olekut ankrus seisva jahi monotoonne kõikumine.

„Ma ei oska seda sulle selgitada,” vastasin mina ja see oli ka tõsi. „Aga hakata sõitma sellise tuulega, see oleks mõtlematu ja hulljulge ja, kallid, ma hoolin sinust selleks liiga palju, et niimoodi mõttetult riskida.”

Minu arvates oli see küllaltki osav kokkuvõte, aga Ethelbertha vastas vaid, et olukorda arvestades sooviks ta, et me ei oleks tulnud laevale enne teispäeva ning läks alla.

Hommikuks oli tuul pöördunud põhja. Ma olin varakult üleväl ja täheldasin seda ka kapten Goylesile.

„Jaa-jah, härra,” vastas ta, „kahju küll, aga me ei saa sinna midagi parata.”

„Te ei arva ometi, et me ei saa täna startida?” pakkusin ma välja.

Ta ei saanud vihaseks, vaid ainult naeris.

„Hästi,” ütles ta, „kui teil oleks soov minna Ipswichi, siis ma ütleks, et meil ei saaks paremini vedada, aga teie eesmärgiks oli, nagu te teate, Hollandi rannik – ja siin te nüüd oletegi!”

Ma andsin sõnumi Ethelberthale edasi ja me otsustasime veeta päeva kaldal. Harwich ei ole eriti lõbus linn ja õhtu lähenedes võis seda nimetada isegi igavaks. Me jõime Dovercourtis teed ja sõime allikkressi ning pöördusime seejärel tagasi kai äärde otsima kapten Goylesi ja paati. Me ootasime teda tund aega. Tulles oli ta palju rõõmsamas tujus kui meie ja kui ta ei oleks mulle rääkinud, et ei joo kunagi rohkem kui klaasikese grokki enne und, oleksin ma võinud arvata, et ta on purjus.

Järgmisel hommikul puhus tuul lõunast, mis tegi kapten Goylesi päris murelikuks, sest ilmnes, et võrdselt ohtlik oli liikuda või jääda sinna, kus me parajasti olime ning meie ainsaks lootuseks oli, et tuul pöördub enne, kui midagi juhtub. Selleks ajaks oli Ethelbertha hakanud jahti vihkama ja ta ütles, et tema isiklikult veedaks nädala supelkabiinis, pidades silmas asjaolu, et supelkabiin ei ole nii paigalpäisiv.

Me veetsime järjekordse päeva Harwichis, ka järgmise öö ja päeva ning kuna tuul puhus jätkuvalt lõunast, magasime me öö „King’s Headi” võõrastemajas. Reedel puhus tuul otse idast. Ma kohtusin kapten Goylesiga kail ja pakkusin, et võiksim praeguste tingimuste juures startida.

Mulle paistis, et minu järjekindlus ärritas teda.

„Härra, kui te sellest pisut rohkem teaksite,” ütles ta, „siis saaksite isegi aru, et see on võimatu. Tuul puhub ju otse merelt.”

Ma ütlesin: „Kapten Goyles, öelge mulle, milleks see asi sai üüritud? Kas see on jaht või paatmaja?”

Mulle tundus, et minu küsimus üllatas teda.

Ta vastas: „See on julla.”

„Ma pean silmas seda,” seletasin mina, „kas seda saab üldse paigalt liigutada või on ta siin kinni? Kui ta on siia kinnitatud,” jätkasin mina, „siis öelge seda mulle otse, sest siis me hangime luuderohu ja katame sellega kõik laevaaknad, kinnitame kõikjale lilli ja katame teki varikatusega ning teeme kõik ilusaks. Aga juhul kui seda saab liigutada ...”

„Liigutada!” katkestas mind kapten Goyles. „Õige tuulega lendab „Võrukael” ...”

„Milline on õige tuul?” küsisin mina.

Kapten Goyles tundus olevat segaduses.

„Selle nädala jooksul,” jätkasin mina, „on tuul puhunud põhjast, lõunast, idast, läänest – igas variandis. Kui te suudate mulle kompassil näidata, kust ta veel puhuda võiks, siis öelge mulle ja ma võin oodata. Kui ei ja kui ankur ei ole ookeani põhja külge kinni kasvanud, siis me tõstame selle täna üles ja vaatame, mis juhtub.”

Ta mõistis, et ma olen sihikindel.

„Olgu, härra,” ütles ta, „teie olete isand ja mina teie teenistuses. Mul on ainult üks laps, kes on veel minust sõltuv ja tänu Jumalale pole kahtlust, et teie testamenditäitur täidab oma kohust, tehes seda arvestades õige otsuse.”

Tema pühalikkus avaldas mulle muljet.

„Härra Goyles,” ütlesin mina, „olge minuga aus. Kas on lootust, et me mingi ilmaga saame sellest neetud august välja?”

Kapten Goyles sai tagasi oma leebe oleku.

„Vaadake härra,” ütles ta. „See on väga omapärane kallas. Kui me siit välja saame, on kõik korras, aga, et selle pähklikoorega siit minema saada, kui otse öelda, siis sellega tuleb vaeva näha.”

Ma lahkusin kapten Goylesist veendumusega, et ta jälgib ilma nagu ema oma magavat last – see oli tema enda võrdlus ning mulle tundus see päris tabav. Ma nägin teda jälle kell kaksteist, kui ta jälgis ilma läbi „Keti ja Ankru” akna.

Kell viis õhtul naeratas ka mulle ootamatult õnn. Ma pörkasin keset High Streeti kokku paari jahisõbraga, kes olid olnud sunnitud vigastatud rooli tõttu siin peatuse tegema. Ma rääkisin neile oma loo ja nende jaoks ei olnud see mitte niivõrd üllatav kui naljakas. Kapten Goyles jälgis koos oma kahe mehega ikka veel ilma. Ma jooksin „King’s Head”i võõrastemajja ja käskisin Ethelberthal end valmis seada. Me hiilisime neljakesi mööda kaid meie paadini. Jahi pardal oli ainult poiss. Kaks minu sõpra võtsid jahi üle ja kella kuue ajal libisesime me rõõmsalt mööda rannikut üles.

Me veetsime öö Aldborough’s ja jõudsime järgmisel päeval Yarmouthi, kus mu sõbrad pidid lahkuma. Ma otsustasin jahi maha jätta ning varahommikul müüsin oma varud Yarmouthi oksjonil maha. Ma kandsin küll kaotusi, aga olin rahul, et sain kapten Goylesile ära teha. Ma jätsin „Võrukaela” ühe kohaliku meremehe hoolde, kes lubas selle paari kuld-mündi eest Harwichi tagasi toimetada ning sõitsime ise rongiga Londonisse. Võib-olla on olemas teisi jahte peale „Võrukaela” ja teistsuguseid kapteneid kui härra Goyles, aga see kogemus tekitas eelarvamuse mõlema suhtes.

Ka George’i arvates nõuab jaht liiga suurt vastutust, nii et lükkasime selle ettepaneku tagasi.

„Aga kuidas oleks jõega,” pakkus Harris. „Me oleme seal nii mõnigi kord meeldivalt aega veetnud.”

George tõmbas vaikides sigarit ja purustas järjekordse pähkli.

„Jõed ei ole enam sellised nagu enne,” ütlesin mina. „Ma ei oska öelda, aga seal on mingisugune niiskus, seal jõehüus, mille tulemusena hakkavad mu nimmed valutama.”

„Minuga on sama lugu,” ütles George. „Ma ei tea, millest see tuleb, aga ma ei saa jõe naabruses magada. Ma olin kevadel nädal aega Joe juures ja ma ärkasin igal hommikul kell seitse ega saanud enam silma kinni.”

„Ma lihtsalt pakkusin seda,” täheldas Harris. „Mina isiklikult arvan, et ka mulle ei ole see hea, sest see tekitab mul luuvalu.”

„Mulle sobib kõige paremini mäestikuõhk,” ütlesin mina. „Mida te ütlete väikese jalutuskäigu kohta Šotimaal?”

„Šotimaal on alati märg,” ütles George. „Ma olin ülemöödunud aastal kolm nädalat Šotimaal ja kogu selle aja jooksul ei olnud ühtegi kuiva päeva, nii et sellel ei ole mõtet.”

„Šveitsis oleks päris tore,” ütles Harris.

„Nad ei elaks seda iialgi üle, kui laseksid meil omapead Šveitsi minna,” väitsin mina vastu.

„Sa ju tead, mis viimane kord juhtus. See peab olema selline koht, kus õrnal ja hoolitsetud naisel või lapsel oleks võimatu elada. Maa, kus on kehvad hotellid ja ebamugavad reisimisolud, kus meil võib olla raske, kus tuleb kõvasti vaeva näha, võib-olla koguni nälgida ...”

„Käes!” katkestas mind George. „Käes! Ärge unustage, et mina tulen koos teiega!”

„Ma tean!” hüüatas Harris. „Jalgrattamatk!”

George tundus mõtlikuna.

„Jalgrattamatkal tuleb sõita palju ülesmäge,” ütles ta, „ja tuul puhub vastu.”

„Sa saad sõita ka mäest alla ja taganttuult,” vastas Harris.

„Ma ei ole seda kunagi märganud,” ütles George.

„Sa ei suuda midagi paremat kui jalgrattamatk välja mõelda,” käis Harris peale.

Ma kaldusin tema poolt olema.

„Ja ma ütlen sulle, kuhu me läheme,” jätkas ta, „me sõidame läbi Schwarzwaldi.”

„See on kõik ülesmäge,” ütles George.

„Mitte kõik,” nähvas Harris, „ütleme, kaks kolmandikku. Aga sa oled unustanud ühe asja.”

Ta vaatas ettevaatlikult ringi ja madaldas hääle lausa sosinaks.

„Seal on väikesed raudteed, mis viivad üles mägedesse, väikesed hammasratastega asjandused, mis ...”

Uks avanes ja proua Harris ilmus nähtavale. Ta ütles, et Ethelbertha paneb kübarat pähe ja et Muriel oli peale ootamist esitanud „Hullu Kübarsepa teejoomise” ilma meieta.

„Homme kell neli klubis,” sosistas Harris püsti tõustes ning mina omakorda andsin teate edasi George’ile, kui me trepist üles läksime.

DELIKAATNE ÄRIASI – MIDA ETHELBERTHA SELLE KOHTA
ÖELDA VÕIKS – MIDA TA ÜTLES – MIDA ÜTLES PROUA HARRIS –
MIDA ME GEORGE'ILE RÄÄKISIME – ME STARDIME KOLMAPÄEVAL
– GEORGE SOOVITAB VÕIMALUST ENNAST ARENDADA – MINA JA
HARRIS OLEME MÖTLIKUD – MILLINE MEES TANDEMIL NÄEB KÕIGE
ROHKEM VAEVA – ESIMISE MEHE ARVAMUS – TEMA SELJATAGA
OLEVA MEHE VAATED – KUIDAS HARRIS KAOTAS OMA NAISE –
PAGASIKÜSIMUS – ONU PODGERI ELUKOGEMUS – ALGUS LOOLE
MEHEST, KELLEL OLI KOTT.

Selsamal õhtul avasin ma koos Ethelberthaga balli. Ma käitsin meelega algusest peale pisut ärritavalt. Minu mõte oli selles, et Ethelbertha peaks sellele vastama. Ma pean tunnistama ja seetõttu ka arvestama ülemäärase pingega oma elus. See viib loomulikku teed mööda jutu minu tervisele üldiselt ja praegune olukord vajas jõulist lähenemist ja taganttõuget. Ma arvasin, et peenetundeliselt lähenedes suudan ma asja nii korraldada, et see soovitus tuleb Ethelbertha enda suust. Ma kujutlesin teda lausumas: „Mu kallis, nii see küll ei lähe. Sa vajad vaheldust, täielikku vaheldust. Kuula mind ja sõida kuuks ajaks ära. Ei, ära palu, et ma koos sinuga tuleksin. Ma tean, et sa seda tahaksid, aga ma ei tule. See, mida sa vajad, on teiste meeste seltskond. Püüa veenda George'i ja Harrist, et nad koos sinuga tuleksid. Usu mind, nii ülepingutatud aju, nagu sinul, vajab mõnikord puhkust harjumuspärasest ja kodusest ümbrusest. Unusta mõneks ajaks, et lastele on vaja muusikatunde ja

saapaid ja jalgrattaid ja kolm korda päevas rabarberitinktuuri. Unusta, et on olemas sellised asjad nagu kokad, kodukaunistamine, naabrite koerad ja lihunikuarved. Sõida sellest eemale kusagile maakera rohelistesse nurka, kus kõik on sinu jaoks uus ja võõras, kus sinu ületöötanud aju puhkab ja kogub värskaid mõtteid. Sõida rahus minema ja jäta mulle võimalus sinust puudust tunda, mõlgutada mõtteid sinu headusest ja voo- rustest, mida ma sinu juuresolekul kipun tähelepanuta jätma. Ma olen ju nagu inimene ikka, kes kõige- ga harjudes suhtub ükskõikselt nii imelisse päikesepaistesse kui ka kuuvalguse lummusesse. Sõida ära ja tule tagasi värskena, nii ihult kui hingelt, säravama ja parema mehena, kui sa lahkudes olid, kui see kuidugi peaks võimalik olema.”

Aga isegi siis, kui meie unistus täitub, ei juhtu see kunagi nii, nagu oleksime soovinud. Kõigepealt ei paistnud Ethelbertha märkavatki minu ärritatud olekut ning ma pidin ta tähelepanu sellele juhtima. Ma ütlesin:

„Anna andeks, aga ma ei tunne end täna eriti hästi.”

Ta vastas: „Oi, ma ei märganud midagi erilist. Mis sinuga lahti on?”

„Ma ei oska seda sulle öelda,” ütlesin mina. „Ma olen seda juba mitu nädalat tundnud.”

„See on sellest viskist,” ütles Ethelbertha. „Sa ei puuduta seda kunagi, välja arvatud siis, kui me Harriste pool oleme. Sa ju tead, et ei kannata seda. Sa ei ole nii vastupidav.”

„See ei ole viskist,” vastasin mina. „See on midagi enamat. Minu arvates on see rohkem hinge- kui ihuhäda.”

„Sa oled jälle neid arvustusi lugenud,” ütles Ethelbertha juba palju kaastundlikumalt. „Miks sa mind ei kuula ja neid ahju ei viska.”

„See ei ole ka arvustustest,” vastasin mina. „Need on viimasel ajal üsna meelitavad olnud – vähemalt mõned neist.”

„Millest see siis on?” küsis Ethelbertha. „Sellele peab ju mingi seletus olema.”

„Ei, seda ei ole,” vastasin mina. „See selle asja juures kõige märkimisväärsem ongi. Ma võin seda kirjeldada kui kummalist rahutustunnet, mis on mu üle võimust võtnud.”

Mulle tundus, et Ethelbertha heitis mulle uudishimuliku pilgu, aga ta ei öelnud midagi. Ma jätkasin oma argumentide esitamist.

„Piinavalt üksluine elu, rahulikud päevad, sündmustevaene õndsus on mind ära hirmutanud.”

„Mina ei tahaks selle üle nuriseda,” ütles Ethelbertha. „Kui meie elu oleks teistsugune, siis meeldiks see meile veel vähem.”

„Ma ei ole selles kindel,” vastasin mina. „Ma kujutan ette, et jätkuvalt õnnelikus elus on ka valu tervitatav vaheldus. Ma mõtlen mõnikord, kas taevased pühakud ei leia, et pidev meelega rahu on neile koormaks. Ma tunnen, et minu jaoks on lõputus õndsuses elu, mida ei varjuta ükski murenoot, muutumas hullumajaks.” Ma jätkasin:

„Ma arvan, et olen kummaline mees. Ma ei saa mõnikord endast üldse aru.” Lisades seejärel: „Mõnikord ma lausa vihkan ennast.”

Sageli on selline väike kõne, mille sügavustesse on peidetud kirjeldamatud emotsioonid, Ethelberthat liigutanud, aga täna õhtul tundus ta kummaliselt kaastundetuna. Taeva poole pöördudes ja arvestades selle võimaliku mõjuga minu suhtes, soovitas ta mul enda pärast mitte muretseda, märkides, et pole mõtet muretseda millegi pärast, mida ei pruugi juhtuda. Selle vastu, et olen kummaline inimene, ei saavat ma midagi parata ja kui teised inimesed on võimelised minuga koos olema, on asi lõpetatud. Ta lisis veel, et üksluine elu on temalegi tuttav ja selles võib ta mulle vaid kaasa tunda.

„Sa ei kujuta ette, kuidas ma igatsen,” ütles Ethelbertha, „saada mõnikord eemale kõigest, isegi sinust, aga ma tean, et ei saa seda iialgi. Nii et ma ei hellita asjatuid lootusi.”

Ma ei olnud kunagi varem kuulnud Ethelberthat niimoodi rääkimas, see hämmastas ja kurvastas mind väga.

„See ei ole just eriti sõbralik märkus,” ütlesin mina. „Mitte eriti naiselik märkus.”

„Ma tean, et ei ole,” vastas ta. „Seepärast ei ole ma seda kunagi varem öelnud. Teie, mehed ei saa sellest kunagi aru,” jätkas Ethelbertha. „Ükskõik, kui palju üks naine meest armastab, tuleb ette hetki, kui mees talle tüütuks muutub. Sa ei tea, kuidas ma mõnikord igatsen kübara pähe panna ja uksest välja astuda, ilma, et keegi küsiks, kuhu ma lähen, miks ma lähen ja kui kaua ma ära olen ning millal ma tagasi tulen. Sa ei tea, kuidas ma mõnikord igatsen tellida lõunasöögi, mida ma armastan ja mis ka lastele meeldiks, kuid mille nägemise peale paneksid sina kaabu pähe ja läheksid klubisse. Sa ei tea, kuidas ma mõnikord tahaksin kutsuda külla mõned naised, kes mulle meeldivad, aga ma tean, et nad sulle ei meeldi. Minna välja ja külastada neid inimesi, keda mina tahan. Minna voodisse, kui ma olen väsinud ja tõusta üles, kui ma tunnen, et mina seda tahan. Kaks inimest, kes elavad koos, peavad pidevalt omaenda unistusi teise pärast ohverdama. Mõnikord on nii hea end lõdvaks lasta.”

Kui ma hiljem Ethelbertha sõnade üle olin järele mõelnud, mõistsin ma nende väärtust, aga pean tunnistama, et sel hetkel olin ma nõrdinud ja solvunud.

„Kui sa ihkad minust lahti saada,” teatasin mina ...

„Kuule, ära ole selline vana hani,” ütles Ethelbertha. „Ma tahan ainult natukeseks ajaks sinust lahti saada, ainult niipaljuks, et unustaksin ära need üks või kaks joonekest, mis mulle sinus ei meeldi, just nii kauaks, et mulle meenuks, milline tore